

Standardizirani kompetenčno usmerjeni pisni
zrelostni izpit/zrelostni in diplomski izpit

18. september 2017

Slovenščina

Komentar k nalogam

Tema:	Samopodoba Slovenk in Slovencev
Naslov:	Ervin Fritz: <i>Kako spoznaš Slovenca</i> Maja Haderlap: <i>[moj nori rod...]</i> Marko Kravos: <i>Zamejska žalostna</i>
Besedilna vrsta:	Interpretacija besedila
Obseg:	450–550
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	–
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	(strnjena) obnova, opis, razlaga, utemeljitev
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/ pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/ priloženih besedil:	(Samo)podoba Slovenk in Slovencev v pesmih z ironično-humornim oz. izpovedno-lirskim pristopom. Vidik iz osrednje Slovenije (Fritz) in iz tržaškega (Kravos) in koroškega (Haderlap) zamejstva.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Povzetek vsebin treh pesmi naj bo v ustreznem sorazmerju do drugih pisnih dejanj/dolžine celotnega besedila.
Možnosti za delovno nalogo 2: Primerjajte ...	Podobnost in razlike je mogoče najti v vsebini (tematiki) in/ali obliki (jezik, slog). Glede na literarnovedno znanje oblikuje kandidatka/kandidat primerjavo treh pesmi. Ervin Fritz: <i>Kako spoznaš Slovenca</i> glavna značilnost/namen pisanja: ironija/posmehovanje/posmeh vsebina: <ul style="list-style-type: none"> ■ 1. kitica: Slovenec kot nerodno/nesrečno bitje (nihajna vrata odpira k sebi, pljunek požira in ne izpljuva, število samomorov je visoko) ■ 2. kitica: Slovenec v zamejstvu in v matični državi (v Avstriji in v Trstu ne govori slovensko, v Sloveniji zaupa rešitvi z vero ali z alkoholom) ■ 3. kitica: Slovenec se zanika sam (se dela neumnega, se ne poistoveti s svojim jezikom/se asimilira/prilagodi hrvaščini oz. italijanščini oz. nemščini)

oblika:

- tri štirivrstične kitice – tretja kitica dobi z uvodnim »A« (ampak, pa) še dodaten poudarek
- svobodni ritem, rima drugega in četrtega verza vsake kitice
- ponovitev besedne zveze »Slovenca spoznaš po tem« oz. »spoznaš (tudi) po tem«
- eksemplarično navajanje za celoto (pars pro toto):
v Celovcu = na Koroškem/v Avstriji; v Trstu = v Italiji

jezik:

- pogovorni izraz: glaž – kozarec (= alkohol)
- se dela Angleža – varianta k: se dela Francoza = delati se brezbržnega, nevednega, neumnega
(vir: *Slovar slovenskih frazemov*)
- citat/poslovilna fraza (ob zadnjem slovesu) v drugih jezikih
(zapis po izgovorjavi/fonetični zapis)

Maja Haderlap: [*moj nori rod...*]

značilnost himničnega, vzvišenega

himna = lit. pesem v počastitev, hvalo česa, hvalnica (vir: *SSKJ*)

vsebina:

- pesem o lastnem rodu
- karakterizacija roda: norost (nepričakovana lastnost ob himnični pesmi)
- opis roda skozi čas:
 - rod preživi kruto zgodovino (plina in trupel, krvi) in živi v tesnobi na robu Alp/pod Karavankami;
 - rod ne pozabi in se ne veseli/ne more veseliti, ker je spomin na pretekle grenkobe kot trn v peti, ki jemlje pogum.

oblika:

- enokitična pesem
- same male črke
- svobodni verz – vrstice različnih dolžin
- nasprotje: ljubezen snubiti z umiranjem
- zanikani glagoli (ne premakne, ne pozna, ne ve)
- metafore:
 - z ruto zavezano v tilnik – ženske so nekdaj nosile rute
 - z modrikastimi prsti – prezebli prsti, s smrtjo/odmiranjem zaznamovani prsti
 - plin in trupla – smrt v koncentracijskih taboriščih, v vojni

	<ul style="list-style-type: none"> — tesnoba osi na robu alp – življenje v dolinah pod Karavankami — ne odstrani s pogleda blagotnega brega – blagohotno gleda v svet, ostane miren/nenasilen — ahilova peta – ranljiva točka/stalna rana <p>Marko Kravos: <i>Zamejska žalostna</i> značilnost: ironični pristop, besedne igre</p> <p>vsebina:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kitica: Zamejci so žalostni. 2. kitica: Zelo žalosten zamejec postane pesnik; ko je največji pisatelj, postane žalosten politik. 3. kitica: Zamejska žalost je največja žalost. 4. kitica: Zamejci so zajci – drugi (rimski način = Rim = Italijani; v Celovcu = Nemci) jih želijo »požreti«. 5. kitica: Načelno pa so vsi za koeksistenco/sožitje. 6. kitica: Zamejci so zanimivi v svojem boju proti izginjanju. 7. kitica: Drugi Slovenci hodijo k zamejcem in jih pozivajo k vztrajnosti v trpljenju. <p>oblika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ 7 kitic ■ vmesna vrstica z velikimi črkami/z verzalkami = deli pesem in njeno zgradbo: <ul style="list-style-type: none"> — del s tezo (zamejci so žalostni) — del o vlogi zamejcev v sožitju z drugimi — del z reakcijo drugih (Slovencev) na zamejce ■ svobodni verz ■ ponavljanje: beseda žalosten
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Razpravljajte ...</p>	<p>Razprava izhaja iz vsebine pesmi, manj/ne iz njihove oblike.</p> <p>Pri trditvah v pesmih je pomembno spoznanje/upoštevanje umetniškega pristopa, s kakšnim namenom je bila pesem napisana – ali gre za ironijo/karikaturo/humor ali za realistično ali za izpovedno ukvarjanje s tematiko (samo)podobe Slovenk in Slovencev.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 4: Ocenite ...</p>	<p>Kandidatka/kandidat izpelje individualno oceno na osnovi ugovoritev, ki jih je nanizal/-a pri predhodni delovni nalogi.</p>

Tema:	Samopodoba Slovenk in Slovencev
Naslov:	Slovenščina, moj jezik
Besedilna vrsta:	Komentar
Obseg:	270–330
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	<p>Situacija: Osnova za lastno besedilo so izpovedi Florjana Lipuša o slovenskem jeziku na Koroškem – intervju je s spletne strani dnevnika <i>Delo</i> 28.5.2011 in na voljo v odlomkih.</p> <p>Kandidatka/kandidat napiše komentar za mladinsko stran tednika <i>Nedelja</i>.</p> <p>Naslovnik: bralke/bralci tednika <i>Nedelja</i></p>
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	(strnjena) obnova, ocena, opis, razlaga, utemeljitev
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Florjan Lipuš (1937; Prešernov nagrajenec 2004) se v intervjuju ukvarja s koroškimi Slovenci, ki so materialno dobro oskrbljeni, a duhovno ne ustvarjajo (več).
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	<p>Kandidatka/kandidat (utemeljeno) individualno odloči, katere trditve v intervjuju so najpomembnejše.</p> <p>Glede na besedilno vrsto »komentar« se navezuje na besedilno prilogo.</p> <p><u>podatki o prilogi:</u></p> <p>Dunajska dopisnica <i>Dela</i> Barbara Kramžar je objavila 28.5.2011 pogovor/intervju s pisateljem Florjanom Lipušem.</p> <p>Trditve v intervjuju: Na vprašanje, kaj priporoča slovenski manjšini in državi Sloveniji, kako ostati Slovenec v nenaklonjenem okolju, pravi Lipuš: Svetovanje mu ne pristoji. Več opravijo dobri zgledi življenja po geslu »S svojim življenjem biti, biti s svojim življenjem!«.</p> <p>Na temo materialnih vrednot, ki v (koroški) družbi prevladujejo duhovne, čustvene vrednote, meni Lipuš: Močna želja mora biti po taki družbi, da je človek rad in s ponosom njen član.</p> <p>Slovenci smo – zaradi te želje – postali narod kulture/kulturnih storitev, s političnimi dosežki se nimamo kaj pohvaliti ne na Koroškem, ne v matični Sloveniji.</p> <p>Koroški Slovenci – kljub težavam Koroške – živijo v blaginji/so materialno oskrbljeni. Cena za to pa je zmanjšanje umetniške/kulturne/duhovne ustvarjalnosti.</p>

	<p>Koroški Slovenci so materialno veliko dosegli, a iz njihovih hiš, dolin in občin je <u>izginila narodna zavest</u> in s tem slovenski jezik. smo imeli lepe hiše, cele vasi smo imeli, doline in občine, a v njih danes živijo drugi. Tam zdaj <u>prevlada materializem, duhovnosti pa ni več</u>.</p> <p>Kljub zmanjšanju števila (pripadnikov manjšine) je <u>mogoče opaziti izboljšanje kvalitete slovenščine</u>. Morda potrebuje Slovenec večji pritisk/bič, da se trudi za svojo narodno samostojnost/ identiteto in postane duhovno aktiven.</p> <p>Na vprašanje, ali je neaktivnost/ustvarjalna lenoba značilna za današnji čas, odgovori Lipuš:</p> <p><u>Neaktivnost/lenoba</u> se v primeru koroških Slovencev <u>kaže v hitri pripravljenosti se asimilirati</u>, se prilagoditi, prilizovati in klanjati tujemu, pozabiti lastno preteklost. Tudi druge družbe se odločajo za tako pot lenobnosti/neaktivnosti, a za koroške Slovence je zelo usodna/eksistencialno usodna.</p> <p><u>Z jezikom pa se odloča usoda vseh/celotne narodne skupnosti:</u> »Z jezikom bomo ali ne bomo.« Jezik ni edina pomembna stvar v posameznikovem življenju, a brez njega tudi drugih pomembnih stvari ni treba. Kajti »<u>brez jezika nismo nič</u>«.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 2: Razmišljajte ...</p>	<p>Kandidatka/kandidat razmišlja (ob upoštevanju prej opisanih najpomembnejših trditvah) o Lipuševih pogledih na Slovence in slovenščino. Gre za dopolnitev oz. ovrženje argumentov v besedilni prilogi.</p> <p>Opozorilo: Ker kot mlad človek napiše komentar za mladinsko stran <i>Nedelje</i>, je za bralko/bralca gotovo zanimiva reakcija na Lipušovo kritiko mladih, da (duhovno, umetniško) ne ustvarjajo.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Zavzemite stališče ...</p>	<p>Kandidatka/kandidat predstavi predloge za slovenščino v javnosti. Tukaj gre za samostojno nadaljevanje misli (dopolnitev, razširitev). Zaključek komentarja je – po navadi – jasno pozicioniranje (tukaj do trditve v Lipuševem intervjuju o koroških Slovencih in slovenskem jeziku/ustvarjanju).</p>

Tema:	Ljubezen in zlo
Naslov:	Več empatije za boljše človeštvo
Besedilna vrsta:	Odprto pismo
Obseg:	360–440
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	Situacija: urednica/urednik šolskega časopisa napiše odprto pismo na temo <i>Več empatije za boljše človeštvo</i> Naslovnik: bralke/bralci šolskega časopisa
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, ocena, razlaga, utemeljitev
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Obstaja lestvica različnih stopenj sočustvovanja, s katero lahko določimo koeficient posameznikove empatije, ne moremo pa izmeriti zla. Pri nekaterih ljudeh se predeli možganov, določeni za empatijo, zaradi zlorab, poškodb ali genetike niti ne razvijejo.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	<p>Opozorilo: Besedilo Irene Štaudohar z naslovom <i>Zgodba o empatiji: veš, kako se počutim?</i> je bilo objavljeno leta 2011, morda so določeni podatki že zastareli.</p> <p>Kandidatka/kandidat (utemeljeno) individualno odloči, katere informacije v članku bo povzel kot najpomembnejše.</p> <p>Informacije v članku:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Empatija je zmožnost, da se vživimo v to, kar občuti ali misli nekdo drug, in se odzovemo na njegove misli ali čustva. Sestavljena je iz dveh zelo povezanih stopenj: prepoznavanja in odziva. ■ Lestvica za merjenje empatije: <ul style="list-style-type: none"> — Ljudje z zmanjšano stopnjo empatije: zanimajo jih le njihovi trenutni cilji, želje, načrti in imajo sami sebe za center sveta. — Ljudje z najnižjo stopnjo empatije: se ne znajo odzivati na čustva drugih, so osredotočeni le nase itd. (psihopati, mučitelji, sadisti, potencialni nasilneži ...). — Ljudje z nizko, a pozitivno stopnjo empatije: imajo različne bolezni, recimo avtizem in aspergerjev sindrom. — Empatijo poznajo tudi živali, še posebej velike opice. — Hiperempatični ljudje: kadar vidijo trpljenje ljudi ali živali, njihovo trpljenje z vso intenzivnostjo občutijo na svojem telesu ali v svojem umu ... ■ Eden najpomembnejših dejavnikov za oblikovanje sočutja je okolica.

<p>Možnosti za delovno nalogo 2: Ocenite ...</p>	<p>Od kandidatke/kandidata se pričakuje (ob upoštevanju prej izpostavljenih najpomembnejših informacij), da samostojno (utemeljeno) oceni, kako je z empatijo v sodobnem svetu stresa in nenehne negotovosti.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Razpravljajte ...</p>	<p>Od kandidatke/kandidata se pričakuje predvsem individualno razpravljanje, ki vključuje samostojno oblikovano predstavitev vzrokov, ki so po njegovem mnenju ključni za pomanjkanje sočutja.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Pozivajte ...</p>	<p>Kandidatka/kandidat v smislu besedilne vrste individualno oblikuje zaključek odprtega pisma, v katerem zaokroži svoj pogled ter bralke/bralce šolskega časopisa spodbudi k zavedanju in razmišljanju o tem, da si brez empatije ne moremo predstavljati boljšega sveta.</p>

Tema:	Ljubezen in zlo
Naslov:	Občutiti skrb za sočloveka
Besedilna vrsta:	Priporočilo
Obseg:	360–440
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	Situacija: predsednik/predsednica dijaške skupnosti napiše priporočilo staršem, kako bi bili otroci bolj sposobni občutiti skrb za sočloveka Naslovnik: starši dijakov
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, ocena, opis, razlaga, utemeljitev
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Razvojna psihologinja v intervjuju ugotavlja, da je v vsakem otroku prisoten potencial za nasilno obnašanje, ki se izrazi v težkem, neljubečem okolju ali če ga zlorablajo. Pri tem je najpomembnejše, da ima ob sebi ljubečega odraslega, ki ga podpira, ki z njim ravna z ljubeznijo in spoštovanjem.
Možnosti za delovno nalogo 1: Informirajte ...	<p>V skladu z besedilno vrsto »priporočilo« kandidatka/kandidat skrajšano in zgoščeno povzame besedilno predlogo – intervju z razvojno psihologinjo prof. dr. Nancy Eisenberg z Arizona State University, ki je bilo objavljeno 19. oktobra 2013 v <i>Sobotni prilogi</i> časnika <i>Delo</i>.</p> <p>Kandidatka/kandidat (utemeljeno) individualno odloči, kako in katere informacije v intervjuju bo predstavil/-a kot najpomembnejše.</p> <p>Vsebina intervjuja (odgovori strokovnjakinje na 5 vprašanj):</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ V vsakem otroku je prisoten potencial za nasilno obnašanje, ki se izrazi v težkem, neljubečem okolju ali če ga zlorablajo. ■ Najpomembnejše je, da ima ob sebi ljubečega odraslega, ki ga podpira, ki z njim ravna z ljubeznijo in spoštovanjem. ■ Če vidimo, da se otrok neprimerno vede, se mora odrasel človek na njegovo ravnanje odzvati spoštljivo – poskušati mu moramo razumeti posledice njegovega ravnanja. ■ Otroci, ki ne uravnavajo čustev, so nepriljubljeni, imajo v šoli slabši uspeh, imajo slabšo samopodobo, v razredu se vedejo najslabše, niso v dobrih odnosih z učitelji ... ■ Kadar se preveč razjezimo, se ustavimo z uporabo možganov, z raciem, s kognitivnimi sposobnostmi. Tako preglasimo čustva. ■ Če smo predolgo priča prevelikemu nasilju, sčasoma postanemo neobčutljivi. Pri tem pomaga individualiziranje, prikazovanje posameznika in njegove zgodbe.

<p>Možnosti za delovno nalogo 2: Pojasnite ...</p>	<p>Kandidatka/kandidat na osnovi intervjuja pojasni, zakaj v družbi živijo nasilni otroci, ki potrebujejo pomoč.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ V vsakem otroku je potencial za nasilno vedenje, ki se lahko izrazi, če ga vzgajajo v težkem, neljubečem okolju ali če ga zlorablajo. ■ Na to vplivajo tudi določene temperamentne značilnosti. <p>Najpomembnejše je, da ima ob sebi ljubečega odraslega, ki ga podpira, ki z njim ravna z ljubeznijo in spoštovanjem.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Predlagajte ...</p>	<p>Od kandidatke/kandidata se pričakuje (ob upoštevanju prej izpostavljenih najpomembnejših informacij) predvsem individualno razpravljanje, samostojno oblikovanje predlogov, kako bi starši in otroci drug z drugim preživljali več časa, zmanjšali uporabo množičnih medijev ter povečali občutek pripadnosti lokalni skupnosti.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 4: Utemeljite ...</p>	<p>Kandidatka/kandidat v smislu besedilne vrste oblikuje priporočilo, v katerem zaokroži svoj pogled ter utemeljeno predstavi svoje jasno stališče do vprašanja, v kolikšni meri so odgovorni starši za to, da otrok odraste v individualno osebnost, ki zna pokazati nežnost in jo sprejemati.</p>

Tema:	Mladi in družba
Naslov:	Postaviti si temelje za svojo prihodnost
Besedilna vrsta:	Govor
Obseg:	450–550
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	Situacija: predsednik/predsednica dijaške skupnosti na športni prireditvi predstavi svoje misli o nekaterih negativnih pojavih, ki so nekoč bili značilni za mlade generacije: nasilje, vandalizem, uživanje drog in odvisnost Naslovnik: udeleženci športne prireditve
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	(strnjena) obnova, opis, razlaga, utemeljitev
Jedro sporočila (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Najšibkejši so tisti člani družbe, ki imajo na voljo malo vzvodov vplivanja na družbene spremembe znotraj ustaljenih okvirov nekega političnega sistema. Zlasti mlade čaka negotova usoda, zato dostikrat pride do iskanja svojih pravic skozi proteste na ulicah.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Od kandidatke/kandidata se pričakuje kratek povzetek osrednjih misli priloženih besedil: Osrednje misli članka <i>Kaj se skriva za navalom nasilja?</i> (<i>Mladina</i> , 12. avgust 2011): <ul style="list-style-type: none"> ■ Navedbe v Guardianu poročajo, da je britanska vlada v času krize z varčevalnimi ukrepi krepko skrčila socialne pravice za vse in s tem močno udarila po mladih. Kot razumljivo posledico tega vidi proteste in razbijanje mladih na ulicah. Ni šlo torej za nasilje zaradi nasilja. ■ Mnenje Tomaža Grušovnika: Samo nasilje ne more povzročiti družbenega preporeka. Na dolgi rok je zmeraj neuspešno. Za doseg večje enakosti in svobode bi bilo potrebno politične prakse in institucije rekonstruirati času primerno, poskrbeti za aktivno sodelovanje, odpraviti stagnacijo ... Osrednje misli članka <i>Generacija D</i> (<i>Polet</i> , 5. januar 2012): <ul style="list-style-type: none"> ■ Dejstvi današnjega časa: negotova usoda mladih, ki se podajajo na trg, ter nižji življenjski standard tistih, ki že imajo zagotovljen vir prihodka. ■ Usoda mladih: izključenost iz političnega diskurza, slabi obeti na trgu dela, stagnacija ali celo nazadovanje življenjskega standarda, odplačevanje dolgov predhodnih generacij. ■ Generacija D: ne D kot delo, ali D kot denar, ali D kot dostojanstvo, ampak D kot dolg.

<p>Možnosti za delovno nalogo 2: Predstavite ...</p>	<p>Kandidatka/kandidat samostojno, na osnovi lastnega vedenja predstavi različne možnosti, kako mladi lahko ustvarjajo boljše pogoje za perspektivno prihodnost.</p> <p>Mogoča je tudi vključitev ugotovitev iz izhodiščnega besedila, na primer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ vključevanje, participacija oziroma aktivno sodelovanje v družbi; ■ medgeneracijska solidarnost; ■ imeti vizijo za prihodnost; ■ truditi se izoblikovati se v samostojno in odgovorno osebnost, ki pomaga (pre)oblikovati svet; ■ ...
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Apelirajte ...</p>	<p>Glede na besedilno vrsto »govor« se kandidatka/kandidat do neke mere navezuje na besedilno prilogo, vključuje pa tudi individualno razmišljanje ter samostojno oblikovane misli.</p> <p>V zaključku govora kandidatka/kandidat oblikuje utemeljen poziv poslušalcem (obrača se neposredno na publiko – udeležence prireditve), naj si sedaj postavijo temelje za svojo prihodnost, ker bodo nekoč morali prevzeti odgovornost za svet.</p>

Tema:	Mladi in družba
Naslov:	Družina, vrednote in smisel
Besedilna vrsta:	Komentar
Obseg:	270–330
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	Situacija: urednica/urednik šolskega časopisa napiše komentar z naslovom <i>Družina, vrednote in smisel</i> Naslovnik: bralke/bralci šolskega časopisa
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, ocena, opis, razlaga, utemeljitev
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	V zadnjih desetletjih se na številnih področjih kažejo trendi spreminjanja mlade generacije: mladostno obdobje se podaljšuje, odraslost pa se prelaga na obdobje po prvi polovici 30-ih let.
Možnosti za delovno nalogo 1: Obnovite ...	<p>Kandidatka/kandidat (utemeljeno) individualno odloči, katere informacije v izhodiščnem besedilu <i>Za vedno mladi</i>, objavljenem 22. junija 2010 v reviji <i>Mladina</i>, bo povzel kot najpomembnejše.</p> <p>Informacije v besedilu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ mladost kot posebna kategorija v družbi ima polnopravni status šele od časa po drugi svetovni vojni: <ul style="list-style-type: none"> — mladostniki v 50. in 60. letih: ukvarjanje s svojo samopodobo. — mladostnik na prelomu v 70. leta: ukvarjanje z družbo, ki jo skušajo prilagajati svojim potrebam → razmah uporniških študentskih gibanj. — mladostniki v zadnjih desetletjih: zazrtost vase, ukvarjanje z vsakdanjimi življenjskimi vprašanji – o izobraževanju, službi, stanovanjih, družini. <p>Sociolog dr. Gregor Tomc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ med prejšnjimi generacijami in sedanjimi ne moremo vleči vzporednic, saj ene življenjske izkušnje ne moremo narediti za splošno veljavno. <p>Socialna psihologinja dr. Mirjana Ule:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ v zadnjih desetletjih so se mladi spreminjali: mladost se podaljšuje, odraslost pa prelaga na obdobje po prvi polovici 30-ih let (službe, partnerske zveze, življenje pri starših ...), ■ spreminjajo se tudi vrednote mladostnikov (na prvem mestu prijatelji in družina), kar je povezano tudi z uporabo tehnologije, novimi mediji ...

	<ul style="list-style-type: none"> ■ mladi postajajo vse bolj podobni svojim staršem, vse manj je opazna medgeneracijska razlika. <p>Medgeneracijski prizor, ki ga upodablja karikatura iz <i>Mladine</i>, prikazuje nasilni izpad mladostnika, ki starša izsiljuje za denar, češ da želi zadovoljiti svoje potrebe. Starš se brani s fizičnim in verbalnim nasiljem ter z žaljivimi vzkliki nepreklicno zavrača prošnjo svojega otroka.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 2: Kritično razpravljajte ...</p>	<p>Kandidatka/kandidat na osnovi lastnega razumevanja tematike kritično razpravlja o tem, zakaj se vsaka mlajša generacija obnaša drugače od generacije svojih staršev in katere vrednote prevladujejo pri današnji mladini.</p> <p>Možno je tudi komentiranje ugotovitev iz izhodiščnega besedila, kjer je navedeno, da današnja mladina kot najpomembnejši vrednoti vidi prijatelje in družino. Zlasti v družini številni mladi vidijo svojo glavno oporo. Strokovnjaki to spremembo pripisujejo tudi pojavu nove tehnologije, ki je mlade vrnila v družinska okolja in razbila skupinsko moč mladih.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Zavzemite stališče ...</p>	<p>Od kandidatke/kandidata se pričakuje predvsem individualno razmišljanje, samostojno oblikovanje in razvijanje svojega jasnega stališča (prepričljivo podkrepjenega s primeri) do današnje moderne, dinamične družbe, kjer so vloge (poklicne, delovne, družinske) veliko bolj nestalne, spremenljive in prehodne kot nekdanj.</p>